

112. Bijbelstudie over WETI KROSI WITTE KLEDEREN - B'GADIM L'VANIM בגדים לבנים

Het eerste wat de bezoeker opvalt, die met Yom Kipur de synagoge betreedt, is dat iedereen in het wit gekleed is en dat ook de sjoel zelf helemaal wit is. Op deze Grote Verzoendag tracht men immers door bidden en vasten met de Eeuwige, met de medemens en ook met zichzelf in het reine te komen en daarom staan ook alle gebeden in het teken van inkeer en berouw. Om hieraan uiting te geven draagt men de gehele dag geen leren schoeisel. Verder wordt door iedereen, zowel door de mannen alsook door de vrouwen witte kleding gedragen als symbool voor de reinheid, onschuld en zuiverheid: *“Want op deze dag zal over u verzoening gedaan worden, om u te reinigen; van al uw zonden zult gij gereinigd worden voor het aangezicht van Adonai!”* (ויקרא Vayiqra [Leviticus] 16:30). Al onze zonden die wij beleden hebben kunnen ons echter alleen maar vergeven worden door oprecht berouw en verzoening. Berouw en verzoening vereisen wroeging, verandering van gedrag en de vastbeslotenheid niet in herhaling te vervallen. Dat de mens niet volmaakt is mag geen excuus zijn, want volmaaktheid verwacht G'd ook helemaal niet van ons, maar wel gehoorzaamheid. Alleen als wij aan deze belangrijke voorwaarde voldoen kunnen wij vergeving en reiniging van onze zonden ontvangen, want er staat geschreven: *“Wast u, reinigt u, doet uw boze daden uit Mijn ogen weg; houdt op kwaad te doen; leert goed te doen, tracht naar recht, houdt de geweldenaar in toom, doet recht aan de wees, verdedigt de rechtszaak der weduwe. Komt toch en laat ons tezamen richten, zegt de Eeuwige; al waren uw zonden als scharlaken, zij zullen wit worden als sneeuw; al waren zij rood als karmozijn, zij zullen worden als witte wol.”* (ישעיהו Yeshayahu [Jesaja] 1:16-18). Hierop zou ons antwoord moeten luiden: *“Wilt U met hysop de zonde van mij afnemen, dan zal ik weer helemaal schoongewassen zijn. Als U mij wast, ben ik witter dan de witste sneeuw. - We, wasi mi nanga isop, puru mi sondu, meki mi kon krin; wasi mi, meki mi kon weti moro leki katun!”* (תהלים Tehilim [Psalmen] 51:9). Daarom dragen wij witte kleding met Yom Kipur, want volgens de Joodse opvattingen moet van buiten zichtbaar zijn wat van binnen leeft. In de synagogen dragen sommige mannen Tachrichim, lange witte linnen gewaden die op doopjurken lijken, maar de meeste mannen, vooral degenen die voorgaan in de gebeden, dragen een Kittel, een soort witte badjas die ook Sargenes wordt genoemd. Beide kledingstukken zijn eigenlijk bedoeld als doodskleding, maar worden ook op de grote hoogtijdagen gedragen. Ten eerste als teken van menselijke sterfelijkheid en berouw, en ten tweede omdat deze witte gewaden ons herinneren aan de linnen onderklederen van de priesters. In שמות Sh'mot [Exodus] 28:39-41 lezen wij namelijk: *“Gij zult het onderkleed van fijn linnen met ingeweven patroon weven, en een tulband maken van fijn linnen... Voor de zonen van Aharon zult gij onderklederen maken en gij zult voor hen gordels maken, en hoofddoeken zult gij voor hen maken tot een prachtig sieraad. Dan zult gij daarmede uw broeder Aharon en zijn zonen bekleden en hen zalven, wijden en heiligen, zodat zij voor Mij het priesterambt bekleden kunnen.”* In de Luther-vertaling staat: *“wit linnen”*. Enkele hoofdstukken verderop, in שמות Sh'mot [Exodus] 39:27-28, lezen wij: *“En zij maakten de onderklederen van fijn linnen, weefwerk, voor Aharon en zijn zonen, de tulband van fijn linnen, de sierlijke hoofddoeken van fijn linnen, de linnen broeken van getweerd fijn linnen...”* Opnieuw staat in de Luther-vertaling: *“wit linnen”*. Met betrekking tot Yom Kipur staat in ויקרא Vayiq'ra [Leviticus] 16:3 en 4, dat de Kohen haGadol, de hogepriester, bij het betreden van het heilige der heiligen slechts gekleed was in zijn witte linnen onderkleed zonder de Efod en het borstschild: *“Slechts op deze wijze zal Aharon het heiligdom binnengaan... Het heilige linnen onderkleed zal hij aantrekken en een linnen broek zal over zijn vlees zijn en met een linnen gordel zal hij zich omgorden en een linnen tulband zal hij zich ombinden; dit zijn heilige klederen, die hij zal aantrekken, nadat hij zijn lichaam in water gebaad heeft.”* - De hogepriester, die op de Grote Verzoendag verzoening moest doen met het bloed van de geslachte bok, mocht enkel in wit linnen gekleed, zonder

sieraden, in nederigheid, alleen gedekt door zijn reinheid in onschuld, welke de Eeuwige hem door de witte kleren gaf, het heiligdom binnen gaan. Maar de hogepriester was niet de enige, die bij speciale gelegenheden in wit linnen gekleed was. Ook de priesters en de levieten waren in het wit, zoals we kunnen lezen in **ב דברי הימים ב** Div'rei haYamim bet [2 Kronieken] 5:11-12. Ik citeer uit de Tanach in de nieuwe vertaling: *“Op het moment dat de priesters uit het heiligdom naar buiten kwamen - alle priesters hadden zich zonder uitzondering geheiligd, ook zij die volgens het rooster geen dienst hadden, en alle levitische zangers, te weten Asaf, Heman, Yedutun en hun zonen en broers, gekleed in fijn linnen, stonden met hun cymbalen, harpen en lieren aan de oostkant van het altaar klaar, en ook nog honderdtwintig priesters met trompetten...”* Zij allen stonden in witte linnen klederen de muziek en de lofzang ten gehore te brengen ter ere van de Eeuwige en om deze reden wordt tot op heden het Sargenes, het witte linnen doodskleed, tijdens de viering van Rosh haShana en Yom Kipur in ieder geval gedragen door de Chazan [voorzanger], de Qore [Tora-lajener], de Toqea [shofarblazer] en de Mat'qia (degene die de tonen voorzegt die de Toqea moet blazen). Alleen getrouwde mannen dragen een Sargenes, maar niet gedurende het jaar dat zij **אבל** Avel [rouwende] zijn. Een uitzondering hierop zijn de voorgangers. Wanneer een Chazan, Toqea of Mat'qia, niet getrouwd is of ondanks dat hij Avel is, toch voorgaat in de eredienst, dan draagt hij daarvoor op die momenten een Sargenes. Deze witte doodsklederen hebben ook hun weg gevonden in de Nederlandse literatuur. Zo refereert Jacob Israël de Haan, een zoon van de Chazan van Zaandam, in één van zijn gedichten aan het dragen van het Sargenes met Yom Kipur: *“In Doodsklederen bidden wij gehuld, Want G'd is Koning van leven en dood; Zijn wil voert veilig door drijvende nood. Wie 't hart als een wit kleed rein houdt van schuld.”* Het kostbare bloed van Yeshua reinigt ons van alle zonden en maakt ons witter dan sneeuw (**תהלים** Tehilim [Psalmen] 51:9). Om deze reden draagt ook in Messiasbelijdende Joodse gemeenten op Yom Kipur een ieder witte kleding, als teken van reinheid die het gevolg is van de verzoening die Yeshua tot stand heeft gebracht. Ook de Kipot [keppeltjes] van de mannen en de hoofddoeken of sjaals van de vrouwen zijn wit. Leren schoeisel wordt niet gedragen, maar in plaats daarvan bij voorkeur witte linnen schoenen of zelfs witte stoffen gympies. De hele synagoge is eveneens in het wit, ook de dekkleden van de bima, de mantels van de Torarollen en het voorhangsel van de Aron haQodesh, de kast waarin de Torarollen worden bewaard. Deze kleden in de sjoel zijn al vanaf Rosh haShana van witte stof. Het gebruik om alles en iedereen in het wit te hullen is meer dan alleen maar een traditie. Het is een Mitz'va, een g'ddelijke opdracht die echt niet alleen voor Yom Kipur geldt, maar in principe voor alle feesten van Adonai, want er staat geschreven: *“Laten uw klederen te allen tijde wit zijn en olie ontbreke niet op uw hoofd.”* (**קהלת** Qohelet [Prediker] 9:8). Zowel in de Nieuwe Bijbelvertaling alsook in het Boek en in de Groot Nieuws Bijbel wordt gesproken over het dragen van vrolijke kleren en feestelijke kleren zonder daar de kleur bij te vermelden, maar in de Hebreeuwse grondtekst staat toch echt wel dat die kleren wit moeten zijn, want daar worden precies dezelfde woorden gebruikt die we later ook in Openbaring een aantal keren zullen tegenkomen: **בגדיך לבנים** B'gadeicha l'vanim = witte klederen! Het Hebreeuwse woord **בגד** Beged betekent namelijk kleed en het meervoud daarvan is dan **בגדים** B'gadim. In vers 8 staat echter: “uw klederen” en daarom lezen wij in de oorspronkelijke tekst **בגדיך** B'gadeicha. Omdat het voorwerp in meervoud staat, wordt ook het Hebreeuwse woord voor de kleur wit **לבן** lavan in het meervoud **לבנים** l'vanim geschreven. Behalve in de NBG-vertaling staat deze tekst gelukkig ook in de Statenvertaling op de juiste wijze vertaald: *“Laat uw klederen te allen tijde wit zijn, en laat op uw hoofd geen olie ontbreken.”* Dit is een oproep die wij ons zeer ter harte moeten nemen omdat daar tegelijkertijd mee bedoeld wordt dat wij rein moeten leven, en natuurlijk niet alleen met Yom Kipur.

Doodsklederen

Zoals gezegd dragen Joodse mannen bij de sjoeldienst op Rosh haShana en vanaf het Kol Nidrei op Yom Kipur zelfs gedurende de hele dag een witte jas met een linnen gordel of een heel lang hemd dat meer weg heeft van een jurk, respectievelijk Kittel ofwel Sargenes en Tachrichim genaamd. Laten we deze opvallende kledingstukken eens nader bekijken. **תכריכים**

Tachrichim zijn traditionele eenvoudige witte begrafenisklederen, meestal gemaakt van 100% zuiver linnen, waarin Joden door vrijwilligers van de *חברה קדישא* Chev'ra Qadisha voor de begrafenis worden gekleed na het ondergaan van een *טהרה* Tahara (rituele reiniging). De Hebreeuwse benaming *תכריכים* Tachrichim is ontleent aan het hoofdstuk 8; vers 15 in *אסתר* Megilat Ester. Ik citeer uit de Tanach in de nieuwe vertaling: *“Mordechai verliet de koning in een koninklijk gewaad van fijn linnen (Tachrich butz), blauwpurper en wit van kleur...”* Het gebruik om de doden niet in gewone kleren, maar in een wit linnen lijkwade te kleden, dateert reeds uit het begin van de gewone jaartelling en gaat terug tot Rabbi Shim'on ben Gamli'el II, die aan het einde van de eerste eeuw leefde. Volgens de Talmud had Rabban Gamli'el opgemerkt dat sommige families bijna failliet gingen aan de kostbare verzorging en dure kleding van hun overledenen, waarbij kosten noch moeite werden gespaard om de buitenwereld te laten zien hoe dierbaar de overledene voor hen was. De mensen waren het gewend om meer aan de begrafeniskosten uit te geven dan ze zich konden veroorloven omdat niemand wilde onderdoen voor de anderen en niet de indruk wilden wekken dat ze minder eer aan hun dierbaren zouden betuigen dan anderen. Om daar een einde aan te maken en om het goede voorbeeld te geven heeft Rabban Gamli'el, de “prins” van de Joodse gemeenschap van die tijd (hij was namelijk heel rijk en hoog in aanzien), bevolen, dat hij begraven zou worden in een eenvoudige witte linnen lijkwade, en dat dit voortaan zou worden toegepast voor iedereen. Hij stelde toen in dat elke dode Jood dezelfde soort wit linnen jurk aankreeg. Hij koos bewust voor deze kleding omdat zij gedragen werd door de hogepriester in de Tempel op Yom Kipur. Als de Eeuwige zelf gebiedt dat de hogepriester slechts in eenvoudige wit linnen kleding in het Heilige der Heiligen mocht verschijnen in de G'ddelijke Aanwezigheid, dan lijkt het passend om hetzelfde te doen bij de voorbereiding van een dode om zijn Schepper te ontmoeten. De kleding bevat geen zakken om te symboliseren dat het enige dat in deze wereld telt, geestelijke bezigheid is, want je kunt immers geen materiële dingen mee nemen naar de volgende wereld. Tachrichim worden daarom van wit linnen stof gemaakt, die dus aan de kleren van het oude Israëlitische priesterschap herinneren. Door de zelfde witte lijkwade is er geen verschil tussen rijk en arm. In de kist zijn allen gelijk, want de Joodse wijzen zeggen: *“Het doet er niet toe wat de mens draagt, maar hoe hij zich gedragen heeft tijdens zijn leven.”* Ook is er gezegd: *“Het is niet van belang wat de bezittingen van de mens waren, maar hoe zijn ziel zich gedragen heeft.”* Om deze reden zitten er in de Tachrichim geen zakken en wordt er niets van materiële waarde meegegeven. Op deze wijze bevestigt deze eenvoudige kleding een fundamenteel geloof in de menselijke gelijkheid in de dood. Het witte doodskleed is volledig met de hand genaaid en gemaakt zonder knopen, ritsen, of bevestigingsmiddelen. De gordel is een wit lint, dat gewoonlijk niet gesloten wordt met een knoop of strik, maar zodanig gelegd wordt, dat de uiteinden van het lint samen de Hebreeuwse letter *ש* Shin vormen: haShem! De Tachrich heeft een ronde kraag waardoor een koordje loopt dat de kraag dicht kan knopen. Toch in plaats van dit lange hemd dragen veel Joodse mannen tegenwoordig een witte jas, waarin de dode ook kan worden begraven. Deze jas, die veel op een badjas of een stofjas lijkt, wordt in het Jiddisch *קיטל* Kitl genoemd, afgeleid van het Duitse woord Kittel en vergelijkbaar met het Nederlandse woord kiel. Die witte jas heeft een normale kraag als een overhemd en een rij knopen om de jas te sluiten. De drager van de Kittel heeft een koord als een ceintuur om zijn middel. Evenals de Tachrich dient de witte Kittel niet alleen als een doodskleed, maar wordt dit ceremoniële jasje door Ashkenazische Joden ook gedragen bij speciale gelegenheden zoals op Rosh haShana, Yom Kipur, op de Pesach Seder, en zelfs onder de Chupa, de bruiloftsbaldakijn. Ook is het bij de Ashkenazim gebruikelijk dat de Chazan een Kittel draagt tijdens bepaalde speciale diensten in de loop van het jaar, zoals de eerste avond van de Selichot [smeekbeden], de ochtenddiensten van Hoshana Raba alsook bij de Musaf-gebeden van Sh'mini Atzeret en de eerste dag van Chag haMatzot, waar ook de gebeden voor regen (Tefilat haGeshem) en dauw (Tefilat haTal) worden gelaajend. In Antwerpen en Amsterdam wordt de Kittel ook wel Sargenes genoemd. Deze term is tegenwoordig echter in de rest van West-Europa en zelfs in Amerika in onbruik geraakt, behalve in bepaalde wijken, zoals Washington Heights in New York. Een andere reden om liever het woord Kittel te gebruiken in plaats van Sargenes ligt in het feit dat het woord Sargenes zijn oorsprong zou vinden in het woord 'sericum' dat de Latijnse

aanduiding is voor de stof zijde, terwijl het doodskleed zelf van linnen gemaakt is. Door zijn glans lijkt linnen weliswaar een beetje op zijde, maar dat is het natuurlijk niet en daarom is de naam Sargenes enigszins misleidend. De Sefardim kennen het gebruik om een Kittel ofwel een Sargenes te dragen in elk geval niet en er is dus ook geen Sefardische naam voor dit kledingstuk. Zij kennen alleen de Tachrich, die overigens met een beetje fantasie ook nog wel iets van een Jelabba wegheeft. Evenals bij de Tachrich het geval is, heeft ook een Kittel geen zakken omdat de Joodse wet voorschrijft dat de doden worden begraven zonder dat er iets anders in de doodskist mag dan gewone linnen lijkwaden om de gelijkheid voor iedereen in de dood te verzekeren. Behalve de Tachrich of Kittel zijn Joodse mannen in de kist ook gekleed in de gebedsmantel, het liefst in de gebedsmantel die zij gedurende hun leven hebben gedragen. Voordat de Talit voor de begrafenis op een lichaam geplaatst wordt, wordt echter één van de vier Tzitziot, de schouwdraden, afgeknipt om daarmee aan te tonen dat de persoon niet meer gebonden is aan de religieuze verplichtingen van de levenden.

Witte priesterkleding

De priesters van de Eeuwige droegen altijd witte linnen klederen. Ook de *מגבעות* Mig'ba'ot, de in vorm van heuveltjes gewikkelde hoofddeksele die als het ware model stonden voor onze huidige keppeltjes, waren van wit linnen gemaakt. De Kohanim moesten geheel in het wit gekleed zijn om tot de Eeuwige te mogen naderen om Hem te kunnen behagen met hun offers, gebeden en lofzangen. Interessant is overigens, dat de witte linnen priesterkleding beslist niet buiten de tempel gedragen mocht worden, wat blijkt uit de volgende voorschriften: *“Wanneer de priesters binnenkomen, dan zullen zij niet uit het heiligdom naar de buitenste voorhof gaan, dan nadat zij daar hun klederen hebben afgelegd, waarin zij dienst hebben gedaan, want die zijn heilig. Zij zullen andere klederen aantrekken en dan mogen zij naderen tot de ruimte die voor het volk bestemd is. - En wanneer zij uitgaan naar de buitenste voorhof tot het volk, dan zullen zij hun klederen waarin zij dienst hebben gedaan hebben, uittrekken en die neer leggen in de vertrekken van het heiligdom, en andere klederen aantrekken, opdat zij door hun klederen het volk niet heiligen.”* (תצוה Yechezq'el [Ezechiël] 42:14 en 44:19). In zijn uitleg op de Parasha תצוה T'tzave schreef Ariël Berkowitz met betrekking tot deze heilige witte priesterkleding enkele jaren geleden het volgende: “De Hebreeuwse frase *בגדי־קודש* Big'dei Qodesh, vertaald als ‘ambtsgewaden van heiligheid’, bevat het gebruikelijke woord *קודש* qodesh, gewoonlijk vertaald ‘heilig’. Toen we dit woord eerder bespraken, zagen we het in verband met mensen gebruikt. Bijvoorbeeld *שמות* Sh'mot [Exodus] 19:5 zegt, dat Israël een ‘heilige’ natie moet zijn. Hier in *שמות* Sh'mot [Exodus] 28:2 echter wordt het woord gebruikt in verband met een voorwerp, niet met een persoon. Dit kan enig licht werpen op zijn betekenis. Aangezien een voorwerp geen intrinsiek morele kwaliteiten kan hebben zoals een persoon, moet het woord ‘heilig’ iets anders betekenen als zijn gewone gebruik - een religieuze morele status. Het kan dat soort beschrijving wel insluiten, maar zijn basisbetekenis schijnt een apart zetten in te houden. Specifiek een apart zetten van alles om G'd te dienen. Daarom werd de kleding die de priesters droegen niet voor iets anders dan voor G'ds doelen gebruikt. Vele andere voorwerpen die met de Mish'kan of offeranden verbonden waren, werden ook door G'd ‘heilig’ verklaard. De heiliging van voorwerpen in de Tora plaveide voor ons de weg om te begrijpen hoe een voorwerp zoals ons lichaam ‘heilig’ verklaard kan worden. Het betekent niet dat er een of andere soort van een mystieke goedheid aan ons lichaam gehecht is. Het betekent eenvoudig dat G'd het niet wil gebruiken voor iets anders dan Zijn eigen doelen. Precies zoals de kleren voor de priesters voorwerpen werden voor G'd, apart gezet, zo ook dienen onze lichamen te dienen als ‘heilige ambtsgewaden’ voor de Geest (1 Korintiërs 6:12-20). Een verschil met de kleren van de priesters, die alleen gedragen werden wanneer zij ze voor hun taak gebruikten, is dat het lichaam de hele tijd gedragen wordt. Dit benadrukt het feit dat degenen die Yeshua vertrouwen, geheel de tijd gelovige priesters zijn; opgeroepen zijn om heel de tijd voor de Heilige bereid te zijn!” Na een beschrijving en uitleg over de diverse onderdelen van de kleding van de hogepriester gegeven te hebben gaat de heer Berkowitz verder met het onderkleed van wit linnen: “De tuniek komt als volgende in de tekst voor (*שמות* Sh'mot [Exodus] 28:39). Er wordt niet veel over dit kledingstuk gezegd, behalve één belangrijke stelling: *‘Je zult een linnen tuniek maken...’* Het weefsel linnen zou wit geweest zijn. De tuniek is het kledingstuk dat het

dichtst op het lichaam gedragen wordt. Uit deze informatie concluderen wij dat één van de mogelijke beelden die het voor ons schildert één van reinheid is. De hogepriester die de mens voor G'd vertegenwoordigt, de witte tuniek dragend, doet ons eraan herinneren dat niemand de Eeuwige met onzuiverheden (zonde) kan naderen. Een stap verder nemend kunnen we ook zeggen dat de hogepriester Yeshua vertegenwoordigt, onze Grote Hogepriester die werkelijk rein en zonder zonde was. De B'rit Chadasha zegt dat we in Zijn rechtvaardigheid gekleed zijn, juist zoals de hogepriester een rein, wit linnen tuniek het dichtst op zijn lichaam had. Aldus is Yeshua onze reine witte linnen tuniek!" Tot zover Ariel Berkowitz. Op dat laatste wil ik nog verder inhaken: Yeshua is onze reine witte linnen tuniek! Met Hem moeten wij bekleed zijn!

Bekleed zijn met Yeshua

In Galaten 3:27-28 schrijft Sha'ul: *"Want gij allen, die in de Mashiach ondergedompeld zijt, hebt u met de Mashiach bekleed. Hierbij is geen sprake van Jood of Griek, van slaaf of vrije, van mannelijk en vrouwelijk: gij allen zijt immers één in Mashiach Yeshua."* **Surinaams:** *"Bika di un teki dopu ini Mashiach nen, dan un alamala weri Mashiach leki wan krosi. A no abi trobi efu yu na wan Dyu efu no, efu yu na wan srafu efu noso wan fri sma, efu yu na man noso uma. Bika un alamala de wan na ini Mashiach Yeshua."* **Hindoestaans:** *"Jab tulog dopu bhaile tab dekhaile ki tulog Masih se ek hoi gaile hai. Tab hai jaise u tulogke ek náwa kapra pahináis hai. Aur jab koi Masih me sámil hai, tab eman Israel ki to Grik ke bát na hai, aur na gulám ki to sardár, aurat ja marat. Tulog to sab koi Mashiach Yeshua me ek báte."* **Javaans:** *"Kowé wis pada dibaptis, kuwi tegesé kowé dikumpulké dadi siji karo Mashiach. Kaya wong nganggo salin kaé, kowé saiki nganggo Mashiach. Dadiné saiki wis ora ènèng bédané kowé wong Ju apa wong Grik, slaf apa wong merdéka, wong lanang apa wong wédok. Kanggo Gusti Elohim kowé tunggalé kabèh, jalaran kowé wéké Mashiach Yeshua."* Met andere woorden: de doop heeft ons allen met de Mashiach verenigd. Wij hebben als het ware de Mashiach aangetrokken als een kledingstuk nadat wij uit het bad zijn gekomen. Het doet er niet meer toe of wij Jood zijn of Griek, slaaf of vrij mens, man of vrouw, want samen vormen wij een éénheid in onze Mashiach Yeshua. Door ons geloof in Hem zijn wij allen gelijk en zijn wij allen bekleed met het zelfde witte kleed: Yeshua! Door ons geloof in het Lam van G'd, dat geslacht is voor de zonden der wereld, en het aanvaarden van Zijn offer zijn wij gereinigd van onze zonden en is er voor ons de weg geopend voor een nieuw leven in gehoorzaamheid aan de Tora. Het berouw van onze zonden en het vaste voornemen om G'ds geboden en inzettingen voortaan na te leven wordt in Efeziërs 4:21-24 symbolisch tot uitdrukking gebracht met het uitdoen van de 'vuile klederen' van de oude mens en het aandoen van de 'witte klederen' van de nieuwe mens. Ik citeer uit Het Boek: *"Als u werkelijk Zijn stem hebt gehoord en Hij u de waarheid over Zichzelf heeft bekendgemaakt, moet u uw oude menselijke natuur als oude kleren uittrekken; uw vroegere manier van leven, waardoor u geluk en vrede meende te vinden, maar die in werkelijkheid dood en verderf bracht. Uw denken moet grondig vernieuwd worden. Sterker nog, u moet een heel nieuw mens worden, die alleen voor G'd leeft, zuiver en goed. Trek een nieuwe natuur aan als een stel nieuwe kleren."* Precies dezelfde vergelijking met het uittrekken van de vuile kleren en het aantrekken van schone witte kleren door de vergeving van onze zonden komen wij ook in זכריה Z'char'ya [Zacharia] 3:1-4 tegen. Ik citeer opnieuw uit Het Boek: *"Daarna liet de engel mij de hogepriester Yehoshua [Jozua] zien. Hij stond voor de Engel van de Eeuwige en satan was ook aanwezig. Satan stond rechts van de Engel en bracht vele beschuldigingen tegen Yehoshua in. Maar de Eeuwige zei tegen satan: 'Ik verwerp uw beschuldigingen, satan. Want Ik, de Eeuwige, heb besloten genadig te zijn voor Yerushalayim [Jeruzalem]. Daarom bestraf Ik u. Ik heb Yehoshua en dit volk genade geschonken. Zij zijn als een stuk brandend hout dat uit het vuur is gerukt.' Yehoshua had erg vuile kleren aan toen hij voor de Engel van de Eeuwige stond. Toen zei de Engel tegen de anderen die daar stonden: 'Trek hem zijn vuile kleren uit.' En Zich tot Yehoshua wendend, zei Hij: 'Kijk, Ik heb uw zonden van u weggenomen en geef u nu deze feestkleren.' Ik vroeg: 'Zou hij alstublieft ook een schone tulband kunnen krijgen?' Zij gaven hem er een en trokken hem ook de schone kleren aan."* De Engel van de Eeuwige, die tegen de hogepriester gezegd heeft dat Hij zijn zonden van hem heeft weggenomen, is natuurlijk niemand anders dan Yeshua zelf, want geen enkele engel heeft de autoriteit gekregen om zonden weg te nemen. Hij alleen kan ons bekleden met de witte klederen die van de smetteloze reinheid spreken die wij door het aanvaarden van Zijn offer en onze oprechte T'shua [ommekeer] mogen ontvangen. Als

u gelooft dat Yeshua de door de Tora en de profeten aangekondigde Mashiach van Israël is (Mc 8:29), het vleesgeworden Woord, de levende Tora (Joh 1:3), de Zoon van G'd (1 Joh 4:15), als u gelooft dat Hij tijdelijk Zijn g'ddelijke natuur heeft afgelegd en mens geworden is (Filipp 2:8) om de straf op Zich te nemen, die wij verdiend zouden hebben voor het overtreden van de Tora (Jes 53:5-6), als u berouw hebt van uw zonden en zich tot de Eeuwige bekeert (Hnd 3:19), als u uw geloof in Yeshua voor de mensen belijdt (Lucas 12:8) en G'ds geboden en inzettingen in acht neemt (1 Joh 2:1-6), en als u zich laat onderdompelen tot vergeving van uw zonden (Handelingen 2:38), dan zullen uw vuile klederen helemaal wit worden gewassen met het bloed van het Lam en zult u uit het water van de doop opstaan in nieuwheid des levens (Romeinen 6:4). Dan zult u bekleed worden met de stralend witte klederen des heils, zoals geschreven staat: *"Ik verblijd mij zeer in de Eeuwige, mijn ziel juicht in mijn G'd, want Hij heeft mij bekleed met de klederen des heils, met de mantel der gerechtigheid heeft Hij mij omhuld, gelijk een bruidegom, die zich als een priester het hoofdsieraad ombindt, en gelijk een bruid, die zich met haar versierselen tooit."* Als wij aan al de hierboven genoemde voorwaarden voldoen, dan zullen wij waardig geacht worden om met Yeshua in witte klederen te mogen wandelen. Hij zelf heeft het ons beloofd: *"Zij zullen met Mij in witte klederen wandelen, omdat zij het waardig zijn!"* (חִזְיוֹן Chizayon [Openbaring] 3:4). Hij heeft het hier over de gelovigen die hun klederen niet hebben bezoedeld. Zij zullen met Hem, dus net als Hij, in witte klederen wandelen, want ook Yeshua wandelt in witte klederen.

Yeshua en de engelen verschijnen in witte klederen

Zoals gezegd beelden witte klederen reinheid en heerlijkheid uit en daarom verscheen Yeshua in stralend witte klederen bij Zijn verheerlijking op de berg: *"En Zijn gedaante veranderde voor hun ogen en Zijn gelaat straalde gelijk de zon en Zijn klederen werden wit als het licht!"* (מתתיהו Matityahu [Mattheüs] 17:2). *"En Zijn gedaante veranderde voor hun ogen, en Zijn klederen werden schitterend, hel wit, zoals geen voller op aarde ze kan maken!"* (Marcus 9:3). *"En het geschiedde, terwijl Hij in het gebed was, dat het aanzien van Zijn gelaat anders werd, en Zijn kleding werd stralend wit!"* (Lucas 9:29). Bij Zijn wederkomst in een tijd van een wereldomvattende oorlog zullen Zijn witte klederen helemaal rood gekeurd zijn door het bloed dat vergoten wordt, maar Zijn hemelse legerscharen zullen gekleed zijn in wit en smetteloos linnen: *"En ik zag de hemel geopend, en zie, een wit paard; en Hij, die daarop zat, wordt genoemd Getrouw en Waarachtig, en Hij velt vonnis en voert oorlog in gerechtigheid. En zijn ogen waren een vuurvlam en op zijn hoofd waren vele kronen en Hij droeg een geschreven naam, die niemand weet dan Hijzelf. En Hij was bekleed met een kleed, dat in bloed geverfd was, en Zijn naam is genoemd: het Woord G'ds. En de heerscharen, die in de hemel zijn, volgden Hem op witte paarden, gehuld in wit en smetteloos fijn linnen."* **Surinaams:** *"Baka dati mi luku, dan mi si tak' heimmel opo. Ne mi si wan weti asi. A Wan di sidon na tapu a asi, den e kari: A Wan di yu kan fertrow, a Wan di no e lei. Tapu wan leti fasi A e krutu den feyanti fu En èn A e feti nanga den. Den ai fu En ben de leki faya, èn tapu en ede A ben weri furu kownu-ati. Wan nen ben skri na En tapu san En wawan sabi. A ben weri wan krosi san ben dopu na ini brudu, èn En nen na: A Wortu fu Gado. Den legre san de na heimmel ben rei na En baka na tapu weti asi, èn den ben weri krin weti linnen krosi."* **Hindoestaans:** *"Tab ham dekhli ki swarag khulal hai, aur ekgo ujjar ghora huwa se áwe hai. Koi opar baithal raha, aur u Bharosádár aur sacca Wála boláwal ja hai. U saccái se faisala kariga, aur thik hai ki u ápan dusman log se larái kariga. Okar ákhi jaise ági barat raha, aur okar muri par dher mukut raha. Okar uppar ekgo nám likhal raha, aur kháli u i nám jánat raha. Okar kapra khun me bural raha. Aur u Parmeswar ke Bát boláwal ja hai. Okar páche swarag ke surjái log ujjar ghora par baithke bhi áwat raha. Usab safa sapet udjar malmal ke kapra pahinis raha."* **Javaans:** *"Aku terus weruh swarga menga. Enèng jaran putih, ditumpaki karo sing dijenengké Setia lan Nyata. Dèkné sing ngrutu lan perang sak beneré. Mripaté kaya geni murup. Sirahé nganggo makuta okèh. Lah jeneng sing ketulis ing Dèkné ora ènèng sing ngerti, kejaba namung Dèkné déwé. Penganggoné salin kebek getih lan jenengé: Pituturé Gusti Elohim. Para soldaté swarga pada ngetutké lakuné karo numpak jaran putih lan nganggo salin mori alus putih resik."* (חִזְיוֹן Chizayon [Openbaring] 19:11-14). Niet alleen Zijn klederen, maar ook Zijn hoofd en Zijn haren zijn in het visioen van Yochanan [Johannes] stralend wit: *"En ik keerde mij om, ten einde de stem te zien, die met mij*

sprak. En toen ik mij omkeerde, zag ik zeven gouden kandelaren, en te midden van de kandelaren iemand als eens mensen zoon, bekleed met een tot de voeten reikend gewaad, en aan de borsten omgord met een gouden gordel; en Zijn hoofd en Zijn haren waren wit als witte wol, als sneeuw, en Zijn ogen als een vuurvlam; en Zijn voeten waren gelijk koperbrons, als in een oven gloeiend gemaakt, en Zijn stem was als een geluid van vele wateren.” (חזירן Chizayon [Openbaring] 1:12-15). Dit visioen herinnert ons aan דניאל Dani'el [Daniël] 7:9, waar een soortgelijke beschrijving wordt gegeven: “Terwijl ik bleef toekijken, werden tronen opgesteld en een Oude van dagen zette Zich neder; Zijn kleed was wit als sneeuw en Zijn hoofdhaar blank als wol; Zijn troon bestond uit vuurvlammen... - Ik bleef toekijken in de nachtgezichten en zie, met de wolken des hemels kwam iemand gelijk een mensenzoon; Hij begaf zich tot de Oude van dagen, en men leidde hem voor deze; en Hem werd heerschappij gegeven en eer en koninklijke macht, en alle volken, natiën en talen dienden Hem. Zijn heerschappij is een eeuwige heerschappij, die niet zal vergaan, en Zijn koningschap is een, dat onverderfelijk is.” Yeshua wordt in beide visioenen omschreven als ‘iemand gelijk een mensenzoon’, waaruit blijkt dat de verschijning geen mens is maar een hemelse persoon die op een mens lijkt. Bovendien wordt hier hetzelfde woord gebruikt waarmee Yeshua Zichzelf altijd heeft aangeduid. Het lange gewaad met de gouden gordel herinnert ons enerzijds aan de kleding van de hogepriester, maar doet ons ook denken aan het pronkgewaad van een koning. Het getuigt van het koninklijk priesterschap. Zowel het hoofd en de haren van de Oude van dagen in het visioen van Dani'el alsook van de Mensenzoon in het visioen van Yochanan zijn wit als sneeuw en als witte wol. De verheerlijkte Zoon heeft hier dus dezelfde verschijningsvorm als Zijn hemelse Vader en geeft daarmee aan, dat ook Hij tot de hemelse wereld behoort. Niet alleen Yeshua, maar ook engelen zijn bekleed met stralend witte gewaden. Van de engel die na de opstanding van Yeshua de steen van het graf wegwentelde, lezen wij: “Zijn uiterlijk was als een bliksem en zijn kleding wit als sneeuw!” (מתיהוה Matiyahu [Mattheüs] 28:3). De drie vrouwen gingen het graf binnen: “En toen zij in het graf gegaan waren, zagen zij een jongeling zitten aan de rechterzijde, bekleed met een wit gewaad, en ontsteltenis beving haar!” (Marcus 16:5). Uiteindelijk bleken het zelfs twee engelen te zijn: “En zij zag twee engelen zitten, in witte klederen, een aan het hoofdeinde en een aan het voeteneinde, waar het lichaam van Yeshua gelegen had!” (יוחנן Yochanan [Johannes] 20:12). In het verslag over de hemelvaart van Mashiach lezen wij: “En toen zij naar de hemel staarden, terwijl Hij henenvoer, zie, twee mannen in witte klederen stonden bij hen!” (מפעלות Mif'alot [Handelingen] 1:10).

Wie overwint zal bekleed worden met witte klederen

De witte kleding symboliseert de rechtvaardiging en de reiniging der heiligen door het bloed van Yeshua. In Openbaring lezen wij: “En rondom de troon waren vierentwintig tronen, en op die tronen waren vierentwintig oudsten gezeten, in witte klederen gekleed en met gouden kronen op hun hoofden.” **Surinaams:** “Lontu a kownusturu, yu ben abi ete tutenti-na-fo tra kownusturu. Na tapu ibriwan fu den, wan fesiman ben sidon di ben weri weti krosi, èn den ben abi wan gowtu kownu-ati na tapu den ede.” **Hindoestaans:** “Gaddi ke ás-pás caubisgo dusar gaddi bhi raha. Opar caubisgo barkwan baithal raha. Usabhan ujar kapra pahinis raha aur ulogke muri par sona ke mukut raha.” **Javaans:** “Nang sak ubengé dampar mau ènèng dampar-dampar liyané, patlikur okèhé. Dampar patlikur kuwi dijagongi pinituwa patlikur, sing pada nganggo salin putih lan nganggo makuta emas.” (חזירן Chizayon [Openbaring] 4:4). “En toen Hij het vijfde zegel opende, zag ik onder het altaar de zielen van hen, die geslacht waren om het woord van G'd en om het getuigenis, dat zij hadden. En zij riepen met luider stem en zeiden: Tot hoelang, o heilige en waarachtige Heerser, oordeelt en wreekt Gij ons bloed niet aan hen, die op de aarde wonen? En aan elk hunner werd een wit gewaad gegeven, en hun werd gezegd, dat zij nog een korte tijd moesten rusten, totdat ook het getal vol zou zijn van hun mededienstknechten en hun broeders, die gedood zouden worden evenals zij.” **Surinaams:** “Di a Lam lusu a di fu feifi lenti, mi si den sili fu den sma di tra sma ben kiri fu di den ben e panya a wortu fu Gado èn fu di den ben e kotoigi fu Yeshua. Den ben de na a futusei fu a altari, èn den ben bari nanga tranga sten taki: Masra, Yu di e rigeri, Yu santa èn Yu de fu fertrow. O langa un mus wakti ete, fosi Yu krutu èn strafu den sma na grontapu di kiri unu? Dan den alamala kisi wan weti krosi fu weri. Èn den kisi fu yere tak' den mus wakti ete wan syatu piston te leki ala den tra sma di e dini

Yeshua doro, den brada fu den di sma bo kiri ete neleki den.” **Hindoestaans:** “Tab jab bhera ke Bacca pacwa cinha nikáris, tab ham balidán ke tafra ke tare kuch manai log ke átma dekhli. Jab usab dunia par raha, tab Parmeswar ke bát biswás karat raha aur bhi gawáhi dewat raha ki Yeshua Prabhu hai. Ohi khátin ulog már dháral gail raha. Usabhan jor se bolis: He Prabhu, áp dunia ke ráj caláwe Wála báto. Áp to pawitr aur bharosádár báto. Áp kab hamlogke már dháre wálan ke faisala karke saja deiho? Tab har ek ke ekgo ujjar kapra milal, aur koi ulogse bolis ki: Abbe auro Parmeswar ke kamkartan ápan biswás dwára marái jáiga. Usab tulogke bhái-bahin hai, ohi se thora se auro sustáike agor jab talak usab hia na áiga.” **Javaans:** “Kadung Tyempéné nglèntèk ségel sing nomer lima, aku weruh nang ngisoré altar nyawa-nyawané wong-wong sing wis dipatèni, jalaran pada nggelarké pituturé Gusti Elohim. Nyawa-nyawa mau pada tyeluk-tyeluk nganggo swara banter, uniné: Duh Mashiach sing kwasa déwé, sing sutyi déwé lan sing temen déwé! Kudu ngentèni sepira menèh suwéné enggonmu ngrutu manungsa nang bumi, kanggo mbales enggoné pada matèni awaké déwé? Nyawa-nyawa mau terus dikèki salin putih siji-siji lan diomongi, supaya pada lèrèn ndisik ngentèni genepé tyatyahé wong-wong sing tunggal penggawéan karo wong-wong kuwi lan sedulur-seduluré sing uga bakal pada dipatèni kaya wong-wong mau.” (חזירון Chizayon [Openbaring] 6:9-11). “Daarna zag ik, en zie, een grote schare, die niemand tellen kon, uit alle volk en stammen en natiën en talen stonden voor de troon en voor het Lam, bekleed met witte gewaden en met palmtakken in hun handen.” **Surinaams:** “Baka dati mi luku, dan mi si wan bigi grupu sma di no wan sma ben kan teri, e tnapu na fesi a kownusturu nanga a Lam. Den ben kmopo fu ala kondre nanga ibri lo, èn fu ibri folku nanga tongo. Den ben weri weti krosi, èn den ben abi palmtaki na ini den anu.” **Hindoestaans:** “Ekare bád ham ka dekhli? Ham ek jhund manai dekhli. Ulog har ek játi, kul, des aur bhása me ke raha. Usabhan Parmeswar ke gaddi aur bhera ke Bacca ke áge thara raha aur ujjar kapra pahinis raha. Etana dher manai raha ki koi na gin sakat raha. Usab narjar ke dárhi leike hiláwat raha Parmeswar ke ádar kare khátin.” **Javaans:** “Aku terus weruh ènèng wong okèh banget, ora kenèng diitung sangking okèhé. Wong-wong kuwi tekané sangka sakkèhé bangsa, taler, negara lan basa lan pada ngadek nang ngarepé dampar lan nang ngarepé Tyempéné. Wong-wong nganggo salin putih lan nyekel pangé palem karo nyebut nganggo swara banter.” (חזירון Chizayon [Openbaring] 7:9). “En één van de oudsten antwoordde en zeide tot mij: Wie zijn dezen, die bekleed zijn met de witte gewaden, en vanwaar zijn zij gekomen? En ik sprak tot hem: Mijn heer, gij weet het. En hij zeide tot mij: Dezen zijn het, die komen uit de Grote Verdrukking; en zij hebben hun gewaden gewassen en die wit gemaakt in het bloed des Lams.” **Surinaams:** “Dan wan fu den fesiman aksi mi taki: Yu sabi suma na den sma disi di weri weti krosi, èn fu pe den kmopo? Mi piki taki: Masra, mi no sabi, ma yu sabi. Dan a fesiman piki mi taki: Den sma disi na den sma di kmopo fu a bigi pina san kon na grontapu. Den ben wasi den krosi ini a brudu fu a Lam fu den kon weti.” **Hindoestaans:** “Tab ek barkwa hamse puchis: Ujjar kapra pahine wálan ke hai? Ulog káha se áil hai? Tab ham bolli: Saheb ji, ham na jánila, áp to jáne hai. Áp hamse batái sako ho? Tab u bolis: I manai log barka musibat me se nikaral hai. Ulog ápan kapra dhoike bhera ke Bacca ke khun se ujjar karwáis hai.” **Javaans:** “Terus ènèng pinituwa siji takon marang aku ngéné: Apa kowé ngerti sapa sing nganggo salin putih kuwi lan sangka ngendi tekané? Aku semaur: Bapak, aku ora ngerti. Malah Bapak sing ngerti. Pinituwa mau terus ngomong marang aku: Kuwi wong-wong sing metu sangka kasangsaran gedé lan sing wis pada ngumbah saliné dadi putih nganggo getihé Tyempéné.” (חזירון Chizayon [Openbaring] 7:13-14). Het bloed van het Lam, waarin zij hun gewaden hebben gewassen, geeft ons recht op het eeuwige leven en op een verblijf in het hemelse Jeruzalem, want enkele hoofdstukken verderop schrijft Yochanan: “Zalig zij, die hun gewaden wassen, opdat zij recht mogen hebben op het Geboomte des Levens en door de poorten ingaan in de stad.” (חזירון Chizayon [Openbaring] 22:14). Interessant is het op te merken, dat er in het Grieks van dit vers twee versies bestaan, waarvan de tweede slechts door de Statenvertaling wordt toegepast. Daar staat: “Zalig zijn zij, die Zijn geboden doen, opdat hun macht zij aan den boom des levens, en zij door de poorten mogen ingaan in de stad.” In het Surinaams zijn er eveneens twee verschillende versies van dezelfde tekst. Zo lezen wij in de nieuwe vertaling: “Blesi de tapu den sma di e wasi den krosi krin, dan so den sa abi a leti fu nyan den froktu fu a bon san e gi libi, èn fu psa den doro go ini a foto.” In de oude vertaling staat echter: “Blesi fu den, disi de hori den gebod fu En, meki den abi leti na tapu a bon fu libi,

èn fu den kan go na ini den portu fu a foto." Op het eerste gezicht lijkt het om twee totaal verschillende zinnen te gaan, die met niets op elkaar lijken, maar bij nader inzien is het reinigen met het bloed van het Lam natuurlijk onlosmakelijk verbonden met het doen van Zijn geboden. Dat er überhaupt twee versies van dezelfde tekst zijn, komt waarschijnlijk doordat de zinsneden in het Grieks erg veel op elkaar lijken:

μακαριοι οι ποιουντες τας εντολας αντου - makarioi hoi poiountes tas entolas antou

μακαριοι οι πλυνοντες τας στολας αντων - makarioi hoi plunontes tas stolas anton

Met onze witte kleding drukken wij ook ons oprechte streven uit om in ספר החיים Sefer haChayim [het Boek des Levens] ingeschreven te mogen staan, zoals wij in חזיון Chizayon [Openbaring] 3:5 kunnen lezen: *"Wie overwint zal aldus bekleed worden met witte klederen; en Ik zal zijn naam geenszins uitwissen uit het Boek des Levens, maar Ik zal zijn naam belijden voor Mijn Vader en voor Zijn engelen."* **Surinaams:** *"A sma di e wini sa kisi weti krosi fu weri, èn noiti Mi sa figi en nen puru na ini a buku fu libi. Mi o taki na fesi Mi Tata nanga den engel fu En tak' a sma dati na fu Mi."* **Hindoestaans:** *"Je jitiga, u ujjar kapra páiga. Aur ham okar nám jiwán ke pustak me se na mitábe. Ham ápan Báp ke aur okar pari log ke áge gawáhi debe ki u hamár hai."* **Javaans:** *"Sapa sing mantep terus bakal dienggoni salin putih lan jenengé wong kuwi mau ora bakal tak ilaki sangka buku panguripan. Aku malah bakal ngakoni marang Bapakku lan para mulékaté, nèk wong kuwi wèkku."* - *"Wie overwint"*, staat er, dus wie aan G'ds Woord blijft vasthouden en de Tora blijft gehoorzamen, zelfs tegen de stroom in. Maar het allerbelangrijkste is het geloof in Yeshua, want *"wie is het die de wereld overwint, dan die gelooft, dat Yeshua is de Zoon van G'd?"* (א יוחנן [1 Johannes] 5:5). Het was in oosterse landen, maar vooral ook bij de Grieken en Romeinen de gewoonte, dat overwinnaars bij spelen en bijzondere personen bij feesten en op dagen van grote vreugde in het wit gekleed werden. Dit is overeenkomstig deze tekst die zegt dat die overwint zal wandelen in witte klederen. Onze geestelijke kleren zijn vaak door de wereld bezoedeld, en daarom mogen ons de broeders en zusters ten voorbeeld dienen, over wie slechts één vers eerder, namelijk in חזיון Chizayon [Openbaring] 3:4, het volgende staat geschreven: *"Doch gij hebt enkele personen te Sardes, die hun klederen niet hebben bezoedeld, en zij zullen met Mij in witte klederen wandelen, omdat zij het waardig zijn."* **Surinaams:** *"Ma wantu sma fu unu drape na Sardes hori den libi krin. Den sa waka nanga Mi na ini weti krosi, bika den warti fu dati."* **Hindoestaans:** *"Baki tulog me se ekátgo jane ab talak safa jiwán bitáwe hai. Usab ujjar kapra pahine láik hai aur hamár sáthe cal sake hai."* **Javaans:** *"Nanging nang Sardis ènèng siji-loro sing ora ngregeti saliné. Wong-wong kuwi ènèng pantesé nganggo salin putih lan bakal mlaku bebarengan karo Aku."* Witte klederen zijn dus ook een teken dat iemand waardig is om met Yeshua te mogen wandelen. Maar om dat te kunnen doen moet onze oude, zondige mens eerst sterven en in het watergraf worden begraven, zoals wij in Romeinen 6:3-4 kunnen lezen. Daarom is het ook geen toeval dat in de gemeenten, waar de doop door onderdompeling wordt toegepast, de dopelingen stralend witte jurken dragen, die veel weg hebben van תכריכים Tachrichim, de eerder genoemde Joodse doodsklederen! Aangezien de onderdompeling daadwerkelijk een begrafenissen is, namelijk die van onze oude mens, is de doopjurk dan ook inderdaad letterlijk een doodskleed, want zoals ik al meerdere keren heb aangehaald, draagt men in de Joodse traditie bij speciale gelegenheden een doodskleed als herinnering aan de sterfelijkheid van de mens. Zo is het vrij algemeen bij de Joden, die uit het oosten stammen, de gewoonte van de heer des huizes, om op de Sederavond van Pesach een Kittel aan te trekken. Deze gewoonte heeft in dit geval weliswaar niet direct iets met een begrafenissen te maken, maar het witte doodsgewaad is ergens toch wel een symbool voor de dood van Yeshua die al spoedig op Zijn laatste Sedermaaltijd hier op aarde volgde. En zo heeft de Kittel voor Messiasbelijdende Joden ook op Yom Kipur een dubbele betekenis: het wijst enerzijds naar het verzoenende lijden en sterven van Yeshua, die door de eerste bok wordt uitgebeeld, maar tegelijkertijd naar de hogepriester, die het beeld is van onze opgestane Heer, onze Hogepriester in het hemelse Heiligdom! Onze witte kleding wijst op het geestelijk priesterschap der gelovigen, want ook wij als nieuwtestamentische gelovigen worden immers in 1 Petrus 2:5 een heilig priesterschap genoemd en volgens Openbaring 1:6 heeft Yeshua ons tot priesters voor Zijn G'd en Vader gemaakt. Onze witte priesterkleding moet echter geen traditie zijn en ook geen toneel, want zoals ik al eerder heb uitgelegd moet volgens het Joodse denken van buiten zichtbaar zijn wat van binnen leeft, en

dus moeten onze witte klederen wel echt zijn en geen vermomming!!! Yeshua waarschuwde ons in Mattheüs 7:15 immers voor de wolven in schaapskieren. Hiermee worden niet alleen maar de verleiders bedoeld, maar ook huichelaars. Een huichelaar is derhalve niets anders dan een zondaar zonder berouw in het witte kleed van een heilige. William Huntington schreef in 1798 in zijn preek over dit onderwerp: "Nu, als een wolf zich in schaapskieren kan kleden om de schapen te bedriegen, moet een echt schaap een huid hebben die echt bij hem hoort. Ik bedoel daarmee zijn belijdenis, zijn leven, zijn handel en wandel in deze wereld na zijn bekering, nadat hij is zalig gemaakt door het bad der wedergeboorte en de vernieuwing van de Heilige Geest. Wederom, wij worden vermaand om de Messias aan te doen en in Hem te wandelen." Veel Joodse mannen dragen dus op Yom Kipur een Kittel of Tachrich, omdat de witte kleding een symbool is van heiliging en het sterven van je oude leven. Zo kan Yom Kipur worden beschouwd als het binnengaan in een nieuwe levensfase door de verzoening met G'd en de medemensen. Wie een nieuwe levensfase ingaat, bijvoorbeeld een huwelijk, doet dit derhalve in witte kleding. Daarom draagt de Ashkenazische bruidegom volgens de traditie een Kittel op zijn trouwdag als teken van een nieuw schoon begin. De witte kleur moet uiteraard de onschuld symboliseren, wat deels het gebruik ervan verklaart tijdens bruiloften, maar ook moet het de eenheid uitbeelden met de bruid, die natuurlijk ook wit draagt en het begin van een nieuw leven samen. Een andere reden waarom de bruidegom onder de Chupa een Kittel draagt, is omdat die geen zakken heeft, waaruit blijkt dat het paar gaat trouwen voor de liefde, niet voor wat hij bezit. Witte kleding is een beeld van reinheid en zuiverheid en daarom is het van oudsher gebruikelijk zowel in de Joodse alsook in de christelijke traditie, dat een bruid, die als maagd het huwelijk ingaat, op de bruiloft gekleed is in een witte jurk met een witte sluier. Zo zal het ook eens zijn op de *bruiloft des Lams* met Zijn bruid, de gemeente: *"En ik hoorde als een stem van een grote schare en als een stem van vele wateren en als een stem van zware donderslagen, zeggende: Halleluja! Want de Eeuwige, onze G'd, de Almachtige, heeft het koningschap aanvaard. Laten wij blijde zijn en vreugde bedrijven en Hem de eer geven, want de bruiloft des Lams is gekomen en Zijn vrouw heeft zich gereedgemaakt; en haar is gegeven zich met blinkend en smetteloos fijn linnen te kleden, want dit fijne linnen zijn de rechtvaardige daden der heiligen. En hij zeide tot mij: Schrijf, zalig zij, die genodigd zijn tot het bruiloftsmaal des Lams."*

Surinaams: *"Én mi yere wansani leki wan sten fu wan bigi ipi suma, én leki wan sten fu furu watra, én leki wan sten fu tranga dondru, disi taki: Haleluya! Bikasi masra, wi Gado, disi abi ala tranga, En de Grankownu! Meki wi breiti! Meki wi prisiri! Meki wig i En glori! Bikasi a trow-oso fu a Lan kon kaba, én En wefi ben meki en srefi klari; én den meki a uma weri krosi fu krin én brenki fini linen, dati de a gerechtigheid fu den santawan. Én a engel taki gi mi taki: skriki taki, blesi fu den, disi Masra ben kari kon na a tafra fu a trow-oso fu a Lan! Én a taki gi mi taki: Den wortu disi de tru taki fu Gado!"*

Hindoestaans: *"Tab ham phin se ek áwáj sunli jaise ek jhund manai aur jaise dher bahata páni, aur bhi jaise garjat bádar. Koi bolis: Haleluya! Prabhu ke barka mán! U hamlogke Parmeswar hai. U sab se máhán Wála hai aur u ab se ráj caláiga. Ab bhera ke Bacca ke biáh hoi, aur okar dulahin apane ke tajár karis hai. Áw hamlog khushiáli manái ja, aur okar ádar kari ja! Okar dulahin ke safa sapet udjar malmal kapra dewal gail hai pahine ke. I barhia mahin kapra ke matlab biswási log ke bhala kám hai. Tab pari hamse bolis: I sab bát likh de: Jaun manai log bhera ke Bacca ke biáh ke nauta páis hai, ulog sukh me rahiga. U bolis: I Parmeswar ke sacca bát hai!"*

Javaans: *"Sakwisé kuwi aku terus krungu kaya swarané wong okèh banget. Swarané kaya swarané banyu okèh gemrojok lan swarané gluduk, tembungé: Pujia Gusti Elohim! Awit Gusti, Gusti Elohim awaké déwé sing kwasa déwé, Dèkné Ratu. Hayuk pada ramé-ramé lan bungah-bungah ngluhurké kamulyané. Awit wis tekan waktuné kawiné Tyempéné. Mantèné wédok kelilan nganggo mori alus putih sing resik gumelap! Mori alus kuwi nggambarké penggawé bener sing ditindakké karo para umaté Gusti Elohim. Mulékaté terus ngomong ngéné marang aku: Ditulis iki: Beja wong-wong sing diundang kongkon mèlu pésta kawiné Tyempéné. Terus tembungé menèh: Iki tembungé Gusti Elohim, tembung sing nyata!"* (חֲזִייוֹן Chizayon [Openbaring] 19:6-9). Hieruit blijkt dat degenen die met Hem getrouwd zijn en gemeenschap met Hem hebben ook met Hem wandelen in witte klederen, want op een Joodse bruiloft zijn immers zowel de bruidegom alsook de bruid in het wit gekleed. Zo moet ook op onze feesten het witte bruiloftskleed gedragen worden. Gaan wij in op het aanbod dat onze hemelse Bruidegom ons doet en accepteren wij het witte bruiloftskleed dat Hij ons aanbiedt? Amen!